

J E L E N K Ö R.

87. szám

Pest, szerda. October 31dikén.

1832.

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Kinévezés. Ifjabb királyunk adakozása a magyar tudós Társaság iránt. Ugyan erre mások ajánlái. Trencsényi új tiszti kara. Tordán közgyűlés. Egri szüret). Anglia (H. Talleyrand Londonban. Hollandia fog-e' kényszerítetténi? —) Franciaország (Thiers körlevele a nyugati főispánokhoz. Oppositio. Ministerium. A' Francia-ziák bemennék e Belgiumba? Elég. Algier. A' braunschweigi exherceg). Belgium. Hollandia (A' kiraly országgyűlést nyit). Németország. Spanyolország. (A' kormány a' királyné kezeiben. Amnestiát hirdet oct. 21kén). Északameri-ka. Legújabb. Pénzfolyamat. Gabonaár.

MAGYAR ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Felséges királyunk Szabó Károly eddigi concipistát 's actuariust a' kir. helytartó-tanács tudományra ügyelő bizottságánál titoknokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Cs. k. Főherczegségének a' Felséges Ná-dornak, mint a' magyar tudós Társaság Párt-fogójának értesítő kegyes levelei szerint Ő Felségének ifjabb királyunknak a' magyar nemzeti tudományos Akademiát illető adománnyát az országos Rendelettől koronázáskor ajánlott ötvenezer darab aranyból tízezer pengő forintban fizetendi ki a' nagymélt. m. k. kamara legfelsőbb utasítások következtetésében. — Továbbá szintezen intézet tőkéjének mevelésére nagymélt. Eszterházy Miklós gróf, belső titkos tanácsnok 's a' t. nyolcezer pengő forintnyi tőpénzt vala hazafelkü ajánlani; 's Komárom vme-gyében is mindeddig magányosak adakozá-saikból 502 ft. 10 váltó kr. gyűlt össze, szint e' végre, a' mint hivatalosan tudósítottunk.

T. Trencsény megye új tiszti kara, f. b. 15ikén tartott választása szerint: első alispán Borcsiczky István, második Akay Lajos; főjegyző Ordódy Flóri; aljegyzők Novcsa László, Nedeczky Lajos; tiszteletbeli Eördögh Lajos; leveltárnok Fridvátszky János; hadi főadószedő Victorisz László, házi Ostromczky Gusztáv; számvető Kudlik József; főügyvéd Eördögh Károly, al Bacsó Lajos; tiszteletbeliek Sándor József, Nedeczky Ádám, Bielek László, Stadeczky László, Eördögh Ágoston, Mednyánszky Aloiz, Kvasay Antal; solnai járásheli főbíró Pongrácz Gáspár, al Borcsiczky Tamás, Pongrácz János; tiszteletbeli Márczy István; esküttek Keller Miklós, Schefurik Gáspár, Ordódy Aloiz; aladószedők Kvasay János, Hrabovszky György; ka-

tona-biztosok Nedeczky Mihály és Zsigmond; vág-besztercei jár. főbíró Marsovszky Gáspár, al Zenthál János, Vagyon Miklós; esküttek Marsovszky Károly, Benyovszky Vendel, Szilágyi János; aladószedő Zenthál László; katona-biztosok Keller László, Marsovszky Aloiz; közép jár. főbíró Piacsek Károly, al Mednyánszky István, Horecsny János; esküttek Baros János, Hrehuss Imre, Miticzky Flóri; aladószedők Zernek István, Balogh Flóri; katona-biztos Nozdroviczky László, Keresztes József; alsó jár. főbíró Kubicza János, al Piacsek Antal, Akay Ferencz; esküttek Bánóczy Lajos, Melcsinszky László, Káry Mihály; aladószedő Kubicza Flóri; biztosok Rásza József, Suljovszky Sándor; hegyentúli jár. főbíró Sándor László, al Larkóczy Sándor, Nemák József; esküttek Szapary István, Sándor István, Szadeczky Elek; aladószedő Hránkay Antal; biztosok Bedjács Antal, Otlík György; rendes orvos Tognio Aloiz, és Heda Ferencz.

Tordán Erdélyben oct. 10ikén mélt. Ugron István urnak főispáni székebe iktatása, egyszersmind közgyűlések tartása alkalmával Kemény József gr. hazánk egyik ismeretes tudósa javaslatot terjesztett a' gyűlés elébe, egy olvasó-társaság alapítására Tordán, annak tőkepénzéhez esztendőnként részéről 100 pengő friot ajánlván; — hazafi örömmel fogadta e' derék javaslatot mindenki, 's azonnal többen a' keletkező intézet gyarapítására alá is irtak. —

Tek. Békes vmege tisztválasztását oct. 24 's 25ikén tartotta mélt. Lántzy József főispánja előlülése alatt, két eseten kívül felkiáltás után illy renddel: első alispán Ián Cseh Ferencz, második Horváth Antal; rendes táblabírák Tomcsányi Kristóf, Kornely Ambrus; főjegyző Novák Antal; első aljegyző

zó főjegyző ranggal Kállay Ignác, második aljegyző 's leveltárnok Kis János; tiszteletbeliek Wenkheim Bela báró és Juhász Dániel; tiszti főügyvéd Lengyel Márton, al Stummer Imre, tiszteletbeliek Kis Péter, Bogyó János, Simay Domokos, Juhász József; vízi és utibiztos főbírói ranggal Lehoczky Lajos; számvevő Németh Antal; tiszteletbeli Virágos Sándor; csabai járásbeli főszbiró Stummer János, al Boczko Károly; esküttek Paulovics Gábor, szolgabírói ranggal, és Tomcsányi József; békesi jár. főbíró Vidovich Ferencz, al Simay Kajetan főbírói ranggal; esküttek Thomka Pál szolgabírói ranggal, és Novák Ferencz; tiszteletbeli esküttek Kővér János, Hahóty László; katonabiztosok egyzersmind tiszt. esküttek Lehoczky István és Kornely József; főorvos Tormásy Lajos, földmérő Bodoky Mihály; mezei biztosok Omárta Tóbis, és Káló József; selyem és építés-inspector Csunko József.

Egerben a' szüret e' folyó hónap' 22ikén kezdődött, 's e' naptól fogvást az idő folyton kedvez reá. A' termés ugyan általában szűk, különösen a' ragya miatt; de a' mi megmaradt, eléggé tiszta és ép, 's ehhez képest kevésben a' tavalinál sokkal jobb bort várhatni.

A N G L I A.

Hg Talleyrand oct. 14ikén estve érkezett Londonba; lord Grey más nap mingyárt a' városba ment 's hosszasan értekezett a' herczeggel, ki ezután lord Palmerstonnal szólalkozott. Ugyanaz nap (15ikén) délután ministeri tanács tartatott a' külső ügyek hivatalánál.

A' Portsmouth-Herald így ír oct. 14ikén: Parancsolat van adva egy tetemes hajósereg egybegyűjtésére Spitheadhez; melly admiral Malcolm vezérlése alatt a' francia hajósereggel egyesülni 's a' Scheldére fog evezni. — Az angol flotta következőleg lesz szerkesztve: öt lineahajó, mindössze 380 álgyu; négy fregát, mindössze 184 álgyu; két corvette 56 álgyu; hét brig 126 álgyu; 's két gőzhajó. — Nagy része ezen hajóknak már itt van (Portsmouthnál) a' többi Lissabon tájáról nyomban vissza fog hivatni, 's az egész flotta három hét alatt Spitheadben együtt

lenni. Malcolm admiral a' Donegalon szegzi ki lobogóját. — A' Courrier már oct. 13ikán eképen irt: Egész bizonyossággal mondhatjuk, hogy egy angol flotta parancsolatot kapott a' Scheldére evezni; de a' hollandi király további vonakodása olly megfoghatatlan, hogy még sem hiszik, hogy Hollandia valóban ellen álljon. E' mellett megjegyezzük még, hogy a' doctrinairek feles száma a' francia uj ministeriumban kezességül szolgálhat a' szárazföldi hatalmoknak, hogy ha a' francia seregek szükség esetén csakugyan átlépének a' belga határon, e' lépésnek semmi más czélja a' belga birtok felmentetésén. (Antwerp áltadatásán) kívül nem leend. — A' Times ugyanaz nap szinte említi a' fen kitett parancsot 's hozzá teszi, hogy az angol király, midőn neki a' cabineti végzés indtára adatnék, ezt felelte: Már látom, nincs más mód segíteni a' dolgon; — meg kell lenni! Ugyancsak a' király sir Pulteney Malcolm viceadmirált a' Bath-rend nagykeresztesévé nevezé, 's lord Durhamot megérkezte után audientiára bocsátá. — Egyébiránt a' Courrier egy hosszabb cikkelyben megmutatja, hogy a' hollandi partok elzáratása 's ez által Hollandiának kényszerítettése nem olly könnyű dolog mint gondolnók. Hogy a' hollandi partok sikeres elzáratásának (Blockade) kivihetlenségét általlássuk, úgy mond, csak 1799re kell visszaemlékeznünk. Nem csak a' tél 's zivatarok akadályozzák ezt, hanem az is, hogy a' kisebb hajóknak, mellyek nem kívánnak mély vizet, igen könnyű az itteni partoktól elevezni 's a' tova szállongó nagyobb, elzáró hajók figyelmét kikerülni. Így Gróf Bernstorff nevű dán hajó Chinából jöven theával és nankinggal terhelve 1799ben egyenest befutott Helvoetsluisba, 's később Kopenhágába vissza is evezett, jóllehet ezen idő alatt két angol fregát tartá a' helvoetsluisi kikötőt bezárva. Számtalan amerikai hajó ment ugyan akkor a' Texelre 's a' gyarmati áruknak épen nem volt szüke. Vasat, fát és gabonát pedig Németországból kaptak a' Hollandiak a' Rajnán, 's ez így lenne most is. Ha tehát Anglia 's Franciaország a' Napoleon alatt olly igen kárhoztatott kereskedési zárt egyzersmind a' Maas, Texel, Ems, Weser és Elbe vizeire ki nem akarják terjeszteni: a' hollan-

di part
leend se

Sza
hi va t
15kén,
szabáso
a' ködö
jósereg
záratás
ott ige
ri csat
tosb re
vására
menet
mit is.
van ve
Anglia
lyet a
route
nak e
re rés
— M
szon.
veszt
nak s
atta
világ
a' be
lehet
teljes
ebbe
lyes
orszá
meg
ket
re t
hogy
sót
tiltj
sárl
hán
szál
Mi
tót
mi
—
ber
Eu

di partok csak egy része elzáratásának nem leendő semmi haszna. —

Századik izben halljuk most 's ma már hivatalosan, mond egyik ujság october 15kén, hogy Hollandia ellen kénytető rendszabások történnék. Rendes dolog, hogy épen a' ködök és viharok időszakában küldetik hajóserreg Holland folyaminak 's kikötőinek elzáratására. Hol minden titokba van rejtve, ott igen is jól választatik a' ködös idő tengeri csatákra, — de egy ennél sokkal fogantatosb rendszabásról a' belga függetlenség kivívására, t. i. a' francia szárazföldi sereg beemenetéről a' belga földre, nem hallunk semmit is. Ha már a' harcz Hollandia ellen el van végezve, micsoda helyzetbe jut ezáltal Anglia? — Egy olly kereskedő nemzet, melyet annyi haszontalan háborgás a' banqueroutehoz már olly közel vitt, legjobb barátinak egyikével kap hajba a' nélkül, hogy erre részéről csak egy, legkisebb oka is volna. — Már az illyen harczban se becsület se haszon. Sőt az angol kereskedésnek tetemesen vesztenie kell egy czél üztében, melly Angliának soha annyi jót nem tehet, mennyi a' miatta teendő áldozatokkal felérne. — Minél világosabban mutatják meg nekünk, hogy a' belga kérdést háboru nélkül megoldanem lehet, annál inkább meggyőződünk, hogy teljes oktalanság volt kormányunk részéről ebbe az egész pörbe elegyedni. — Ünneplyes tractatusok köteleztek miunket Lengyelország függetlenségét védenünk, 's még is megengedők, hogy a' győző kikaczagjon minket 's a' bécsi egyezkedést önhatalmából félre tegye, holott Oroszország mindent elkövet, hogy az angol áruk bevitelét akadályozza, sőt azt némelly esetekben tökéletesen el is tiltja, mig Holland egyike a' mi legjobb vásárlóinknak. A' belga revolutio óta már néhány áruinkra nézve 30 pcentről 5 pcentre szállította alá Hollandia a' beviteli vámot. Mi Hollandiának sok gyapott-és vasárut, posztót, szenet 's t. effélét adunk, az ő hajói a' mi áruinkkal rakodnak gyarmati vásárait. — Minek olly helyzetbe keverednünk, mellyben sikertelen fenyegetőzéseinkért kinevet Europa, vagy háboruskodnunk kell, hogy

megijesszük Hollandiát, mig mi magunk sokkal több kárt vallunk 's a' még megmaradott kevés kuforrásiból is kedvező kereskedésünknek nehányat elvesztünk! —

Ugyan a' Globe szerint „Madagascar“ angol hadi hajó Triestben várakozik, hogy a' bajor királytól kinevezett görög regensség tagjait ezen országba ált vigye. Utjában az orosz és francia hadihajók fogják kísérni. —

FRANCZIAORSZÁG.

Következő az új belsőministernek a' nyugoti megyék főispánihoz intézett körlevele: Főispán ur! A' kormány dolga az egész országra nézve kétségkívül igen bajos; de szinte legbajosabb az ur gondja alá bizott megyében. Kivált az urral 's az ur tisztársaival a' nyugoti megyék kormányában lesz nekem mind addig gyakor és munkás értekezésem, mig a' rend azokban tökéletesen helyre áll. Ez okon tudtára kell adnom az urnak, mik és millyenek a' kormány szándékai e' tartományra nézve. A' rendnek és csendnek helyre kell a' nyugoti megyékben állíttatnia. Igaz, hogy nem függ a' nyilvános hatóságoktól egy nap alatt csillapítani le a' megrögzött szenvedelmeket, sem már régi cselszövényeknek egyszerre vetni véget; de gyors és állhatatos munkasággal meg kell és lehet a' lakosságot 's a' nyilvános béke elleneit győzni a' kormánynak szilárd 's változhatatlan akarattjáról irántok. A' Vendée lakosi hajlandók a' munkára és békére; csak gonosz sugallások hitetheték el velök, hogy háznépiket üldözni, vallásgyakorlásokat tiltani, hitöket 's szerencséjüket akadályozni akarják. Következőleg legelső gondja is az lesz az urnak, hogy őket e' tévelygésből kivegye. Nem hogy békés lakosokat üldözne, inkább nyílt ellenségeivel is szelid mérséklettel bánt a' kormány; nem hogy valamelly vallás gyakorlatát akadályozná, inkább mindeniket buzgón védelmezé. Jól tudja a' kormány, hogy a' válás iránt legnagyobb tisztelettel tartozik. — De ezen elesábultak elvakultak mellett van a' lakosságnak egy felvilágosodott, nagylelkű része is, melly zavaraink alatt a' szabadság ügyéért olly sokat szenvedett. Ezeket is elakarák csábítani 's elhíttetni, hogy a' kormány

az ók áldozataikat vétkes engedékenysége által a' vendéi (carlista) lázadók iránt elárulta. Ez is merő rágalom. A' kormánynak legkevesebbé sincs szándékában a' kitett királyi ág híveit kimélleni. — Nem akar ugyan vaktában üldözni mindenkit, ki mint gyanus helyes okkal vagy a' nélkül előtte jegyezve van, de meg akar semmisíteni minden eselszövényt, eltörölni minden czimboráskodást, és kész megfenyíteni minden bünt. Végtelen hézag, egy revolutio tudniillik, választja el a' királyt és tanácsosait azon háborgóktól, kik az örökre kitett királyi ágat újra a' thronusra akarnák emelni. — Én legalább azt a' megbízást kaptam, 's mást nem is fogadtam volna el, hogy őket keményen üzőbe vegyem 's csak a' törvény sorompója előtt álljak meg. Ezen nyilatkozást fogja tőlem az ur mind meghitt, mind nyilvános közleményeimben folyvást hallani. — Órzeni kell a' Vendéct mind azon pártvezérektől, kiket az előbbi idők szerencsétlensége oda visszahúta, fel kell ezeket keresni, elfogni 's akarmi legyen nevök vagy rangjok, a' nyilvános hatalomnak áltadni. E' czél elérésére én az urtól igyekezetet, belátást és bátorszivet kívánok. Én a' tanácsnak minden legkisebb kétkedést, minden legkisebb gyöngeséget, mellyet az igazgatás ügyvivőinél tapasztalok, bejelentek 's habozás vagy lágyág esetén azoknak kitételét, hűtelenség esetén pedig a' legkeményebb fenytést fogom sürgetni. A' király, főispán ur, az ő tanácsosi 's egész Franciaország egy igen nehéz czélt tűztek ki magoknak, midőn egy revolutio után rendszeres kormányzást akarnak megalapítani. — Következésképp mindenkinek elszántsággal kell a' köz szándékhoz járulni 's kötelességét állhatatosan és bátor szívvvel teljesíteni. Ne vállaljon senki olyt magára, minek talán meg nem felelhet. — Nem akarunk mi üldözni, főispán ur, hanem az ügynek, mellynek magunkat szentelők, erős elszántsággal szolgálni. A' kormány megad az urnak minden eszközet; tegye ajánlatba azokat, mellyeket szükségeseknek talál; van még hathatós mód elég, mi mellett az ember folyvást az igazság és törvény korlátai közt maradjon. — Vagyok 's

a' t. Aláírva: Thiers. — Ez az igazi doctrinair bölcsesség és elszántság!

A' Journal des Débats oct. 15ikén már azt az észrevételt teszi, hogy az oppositio heveskedése a' ministerium ellen valamennyire szűnik. — Mit is csinálna a' parlamenti maioritas, ugy mond, ha a' jelen ministeriumot megbuktatná? micsoda ministerium lenne akkor? kétségkívül egy mérsékelt vagy fél oppositobelik, melly egy tökéletes oppositobelinek nyitna utat. De hova jutnánk akkor? — A' charta revisiójához 's a' monarchia megbukásához. Mi ebben semmi újat nem mondunk, magok az ellenféli journalok jeleznek ki ez utat. Meglehet, hogy egy szerencsés véletlenség, egy józan visszatérés, hogy ugy mondjuk, megállapitana e' szörnyű meredeken; de mennyi veszély, mennyi aggodás, mennyi szenvedéssel járna ez Franciaországra nézve, és miért? csak hogy néhány ember megsértett hiúsága bosszultassék meg! — De mi a' többség bölcsességében bízunk, 's annál inkább, minél hatalmasb, következőleg nagyobb is annak feleletterhe. A' többség, mint végső törvénytörő, hozand itéletet, elég ok neki arra, hogy a' dolgot előbb érett fontolásra vegye. —

A' Constitutionnel megismeri, hogy az új ministeriumban néhány jelesebb fő 's a' hivatal külön ágaiban jártas ember találkozik, de ez még nem elég, ugy mond, az ország jó kormányzására. Ennek bölcs intézettek 's jó törvényekre van szüksége, mit doctrinair ministerium adni nem képes. Guizot és Thiers urnak rendkívüli ingékonysága a' politikai principiumokban rossz kezesség a' revolutio principiumira nézve; miknél folyvást e' jelen cabinet a' kamarák többsége előtt meg nem állhat. —

Hire fut, ugy mond a' Messenger oct. 15dikén, hogy a' ministerium a' belga kérdés iránt meghasonlott. Sault, Rigny, Barthe, d'Argout és Thiers urak képzik az egyik, Broglie, Guizot és Humann a' másik félt. Amazok meg akarják Antwerp ellen a' (szárazföldi) sereget indítani; ezek nem akarják. Egy pusztá demonstratio: ugy mond az első fél, még nem háboru; de eleget tesz az

ember általa a' köz várakozásnak nem csak itt Parisban, hanem Brüsszelben is; a' kamarák itt is, amott is egybe ülnek, a' többség magát a' ministeriumhoz csatolja, aztán a' hadak szállásaikra vissza mehetnek, csak hogy egyszer a' két ülés resultatumi a' ministerium rendszerének megnyerettek. De, illy comœdiát játszani nem lehet; mond a' másik fél. Ha a' sereg csak egy lépést tesz is előre, nehéz azt előre látni, hol fog majd megállapodni. Egy mozdulat köz háboru; következőleg vagy ezt kell akarni, vagy épen mit se' tenni. Már pedig épen a' köz háboru az, a' mitől félünk, a' mit kikerülni akarunk; és így se' pusztá demonstratio, se' való megtámadás nem tanácsos. — Így áll a' mi ministeriumunk, mond erre a' Messenger, 's aztán azt várják, mit tesz majd Talleyrand ur, ha Londonba érkezik. —

Ugyancsak a' belga kérdésre nézve ezt írja a' Messenger oct. 15ikén: Ma azt mondják, hogy azon közlések következésében, melyeket Broglie ur a' külső hatalmak követinek tett, a' diplomatiái test holnap össze ül, 's a' francia kormánynak azon végzése (?) felett, hogy Belgiumba seregeket küld, tanakodni fog. — Poroszország, ámbár hajlandó egy, a' Scheldére küldendő tengeri expeditióba megegyezni, nem mutat nagy kedvet, doctrinair jó bárátival egy szárazföldi erő megindításában is egyetérteni. Azonban Broglie ur (külső minister) sürgeti a' dolgot 's örömet mondatná a' kamarák megnyitáskor a' királlyal azt, hogy a' háromszin Antwerp alatt lobog. —

Marsal Gérard mára vagy holnapra Parisba váratik, mond a' Temps oct. 16kán, 's úgy látszik a' ministerium azért hitta őt Parisba, hogy vele a' belga határszélen álló seregeink mozdulatairól értekezzék, ha talán a' külső hatalmak a' mi böles és józan magunk viseletében bizván, megengednék, hogy Belgiumba menjünk! — A' Messenger ugyanez nap bizonyosnak mondja, hogy a' porosz kormány nem fog seregeink Belgiumba léptébe megegyezni, 's hogy ezen vonakodása, melly már néhány nappal ezelőtt tudva volt, ujjlag megvalósult. Ha tehát, ugymond a'

Messenger, Anglia 's Franciaország csakugyan kényszerítő rendszabásokat végeztek Hollandia iránt, azok tengeri zárnál (Blockade) egyébből nem állhatnak: azt pedig nem is kell említenünk, hogy Poroszország a' bécsi és pétervári udvarokkal áll egyetértésben. Ez már megint eggyel több baj a' mi doctrinair ministeriumunknak.

A' Moniteur hosszas körlevelét közli a' nyilvános oktatás ministerének (Guizot urnak, ki ezen szakban valóban igen jártas) az academiák rectoraihoz, mellyben a' minister körülményes tudósítást kíván minden helybeli tanító-intézetéről 's az abba talán behozandó javításokról. E' tárgyban egy jól kidolgozott 's közre ható javaslatot kíván Guizot ur a' törvényhozó testnek elejébe terjeszteni. Valamint, úgy mond e' körlevél, Franciaország minden községében kell ezentul elementaris iskolának, 's minden kerületben normalis iskolának lennie, úgy fog minden 7—8000 lelket számláló városkában egy közép iskola is állittatni, melly az elementaris iskolát befejezi 's ott áll meg, hol a' tudományos oktatást collegiumink kezdik. —

Egy nyilatkozásról vala szó a' párisi bírósén oct. 18ikán, mellyet a' kamarák megnyitása előtt a' Moniteurben fogna a' ministerium adni. Kifejtené abban különkülön mindenik [minister a' maga politikai nézeteit 's e' ministerialis hitvallást aztán az egész cabineti egyetem aláírni. —

A' pecsétör benyujtá tudósítását a' királynak, a' büntető törvényi ügyelet mult esztendei állapotja felől. Összve hasonlítván ezt az előbbeni esztendőkével, nyilvánosan kitűnik a' testi és gyalázati fenyítésnek évről évre kevesbülő alkalmaztatása. Így 1828ban 114 halálos ítélet közül 75 hajtattott végre, 1829ban 89 közül 68, 1830ban 92 közül 38, 's végre a' tavali esztendőben 108 közül 28; hasonló ritkítás történik a' szégyen-köre kárhoztatásban is, melly fenyítés-nemet, mint szünte a' halálos büntetést, igen sok esetben végképen megszüntetett a' f. e. april. 28iki törvényezikkely. Ezek következésében Barthe ur ajánlást teve a' királynak a' bakók (hóhérok) 's bojtárjaik száma leszállítása iránt,

melly csakugyan el is fogadtatván, az elsőb-
bek száma, egy ez iránt költ királyi rende-
let szerint, 86ról 43ra, segédeiké pedig 146-
ról 30ra fog mérsékelteni.

A' jun. 6iki történetekből következő vo-
nást említik az ujságok; Midón e' most ne-
vezett napon, kevéssel a' lázadás elnyomatá-
sa után, a' király keresztül lovaglá a' város
utczáit, elejébe rohan a' Pont-aux-choux sé-
tahelyen egy fiatal ember, 's gyilkát forgatva
kezeben a' bas le roi-t (le a' királlyal) kiált.
Ezt a' fiatal embert elfogták, 's most, oct. 13-
dikán, állott az assisek előtt. De mint meg-
indítá bírát, midón tette mentségeül a' kö-
vetkezőket mondá: Anyámat láttam épen a'
király katonáitól vett sebekben haldoklani,
kétségbeesésemmel nem bírek, 's megpillant-
ván épen a' királyt, dühöm erőt vett esze-
men. Ekkor kiáltám: le a' királlyal! — mi-
től ma borzadok. A' bírák őt szabadon e-
reszték. —

Algierből oct. 6ikán érkezett meg Tou-
lonba Marengo lineahajó, két zászlót hozva
magával, mellyet a' francziák egy legköze-
lebbi ütközetben nyertek a' Beduinektól; a'
csatázásnak így adván bővebb körülményeit:
Egy idő óta mind inkább fogyni kezdé Al-
gierban a' heti vásárookra jelenők száma, mi-
vel a' körülte gyülvő beduinok által feltar-
tóztattak; — a' franczia fővezér értesített-
vén az ellenség planumáról, melly szerint a'
francziákat magában a' városban akará egyik
éjjel meglepni, sept. 30ika estején 1500 főre
terjedő sereggel ellenök kiindult; másnap kis-
ded serege egyik részét Faudoas generál ve-
zérletére bizván, maga a' többivel Mitijah
pusztaság felé irányzá utját. Öt óra távolsá-
ra Algierből csakugyan reá is talált az ellen-
ségre, melly Buffanik hegyszorulatnál, szám-
ra mintegy 12,000, táborozván, a' közelgető
francziásereg táborzemeit előbb tüzesen meg-
támadá, úgy hogy ez hátrálni kénytelenített-
nék, de később megérkezvén az egész kato-
naság, 's a' fő general azonnal átalányos üt-
közetet parancsolván, olly hévvel veretett
vissza, hogy futásokban a' szorulatnak tódulva
egymást gázolnák, a' rajtok nyomban törő
francziák halálos csapásin kívül; egyik főve-

zérök fogollyá lőn, 201en pedig a' csatatéren
maradtak holtan, sebesülteik száma még több-
re mehet; a' francziák 13, az algieriak 5öt
vesztvén holtban, 's 15 sebesültet. Faudoas
osztályja nem látott ellenséget, 's az arabok
elszéllesztésüket csak akkor érté, midón ha-
za térőleg a' győztes sereggel egyesült. A' vá-
rosba léptökkor már 600 önvállalkozott fegy-
veres polgár őrzé a' kapukat, kik a' rendes
katonaság oda járta alatt szerkezek magokat
összve, mivel a' hadba ment rendes kato-
naság részén kívül, a' többi mind beteg (4,300-
an), vagy lábbadozó (3,200).

Ugyancsak a' Messenger jelenti Orbe-ből
(Schweiz) october 2ikáról, hogy Károly braun-
schweigi hg, ki Francziaországból kiűzetése
óta itt tartózkodott, egyszerre minden szó nél-
kül eltávozott. Egyedül indulván ki egy iz-
ben sétálni, többé vissza sem tért. Azt hi-
szik, hogy Genevának 's innen Nizzának vet-
te utját.

BELGIUM.

Az ujon szerkeztetett cassatio-udvar oct.
15ikén iktattaték be. Egy, csak egy advoca-
tus sem volt jelen. Így mutatta ki magát a'
közgyűlölet, mellyel a' publicum Raikem ur
munkája iránt viseltetik. 1 órakor délután a'
feljebbviteli 's első-bírósi törvényszék ik-
tattaték be, 's itt csaknem valamennyi ügy-
véde Brüsselnél jelen volt. A' justitzpalota
előtt katonaság vala kiállítva, mert zajtól le-
hetett tartani; azonban minden csendesen
mult el. Hire volt, hogy a' főhadiszállás Ló-
wenbe fog álttétetni. (Úgy is lett).

HOLLANDIA.

Következő a' beszéd, mellyel a' király
oct. 15ikén a' generalstatusok idej gyűlését
Haagában megnyitotta: Nemes és nagyságos
uraim! Az előbbi ülés folytának utolsó hó-
napjaiban nem egyszer 's jó okkal remény-
lettük azt, hogy én ezen ülés kezdetével a-
zon kinos helyezetnek, mellybe szeretett ha-
zánk a' belga támadás (insurrectio) által ju-
tott, vége szakadtát fogom jelenthetni. — Eb-
beli igazságos reményem 's várakozásom nem
teljesedett. Azon mérséklet, mellyet északi
Németalföld mutatott 's a' tőlem ajánlott ál-
dozatok a' várt, méltányos egyezkedés he-

lyett nem szültek egyebet, mint hogy tőlünk újabb meg újabb áldozatok kívántattak. A' közlemények, mellyek részemről az alkudozások mostani állapotjára nézve fognak tétetni, meggyőzendik nemességteket 's nagyságtokat a' felől, hogy az engedékenységgel, mellyet mi ezen alkudozások folytában kimutattunk, most már azon végső határponthoz elérte, mellyen túl az ország létele, becsülete 's függetlensége nincs mentve többé. — Azonban kedvesen esik, uraságtoknak azt nyilatkoztathatnom, hogy a' külső hatalmak részvételének több izbeli bizonyításait veszem. Egyszersmind — így állván a' dolgok — örömmel teszem az urakat arról is bizonyosokká, hogy az ország védelmére tett készülétek határunk egész hosszában kielégítő jó karban állanak, 's hogy szárazföldi és tengeri erőnk állapotja a' reá szünetlenül fordított szorgalomnak tökéletesen megfelel. — Én, bizván a' nemzet erős akaratjában, mindent előre megtéttem, mi egy még tette mes b h a d i erő kifejtésére szükséges, ha ezt a' haza érdekei úgy kívánák. — A' nemzeti fegyveresek és községi őraktonak kiállítását és szerkezetét a' községi és tartományi hivatalok most is (az idén t. i.) a' legszebb szorgalommal és sikerrel vitték véghez, 's a' felszólított sereg buzog elfoglalni zászló alját bajnok fegyvertársai mellett, míg állandó hadunk minden katonája versenye egymással kötelessége hiv betöltésében. — (Itt a' gyarmatokra, kereskedésre, belső dolgokra, különösen pedig a' nyilvános oktatás, törvénykezés, és országos költségek ügyeire térvén ált a' király 's azoknak kielégítő jó állapotját festvén, az utóbbira t. i. a' költségekre nézve eképen szól): Azonban új, nehéz terheket kell az országnak viselni, 's a' jövődőt fellegek borítják. De a' becsület 's honszeretet érzelmeiben egyesülő nemzet vidám szívvvel fogja ez új terheket is viselni 's kész lelkesedéssel tenni le a' haza oltárára azon áldozatokat, mellyeket lételeének védelme és bátorítása megkíván. Ezen érzelmeiben uraim kell megnyugvásukat keresnünk. Oly nép, melly elődeinek diadólóságára megemlékezővén, ez utóbbi időkben

a' törvényhez és rendhez ragaszkodása által olly fényesen tünteté ki magát, a' külföld tekintetére számot tarthat. Egyeségünk 's ügyünk igazsága legbiztosabb támaszaink, mellyek szerint az ország érdekeit fentartván bizvást reménylhetjük, hogy az Ur segédelmével hazánkfiaink még az olly nagylelkű állhatatosság gyümölcseiben részesíthetjük. —

NÉMETORSZÁG.

Berlinben különös hatást okozott egy kurír, ki oct. 15ikén érkezett Londonból azon hírral, hogy Anglia és Franciaország meghatalmazotti (a' conferentiánál) külön egyezkedést kötöttek volna egymás között, mellyben a' Hollandia ellen intézendő kényszerítő rendszabások ideje és módja állapított meg. Ez itt annál nagyobb figyelmet gerjesztett, minthogy azon egyezkedés Franciaországnak hatalmat ad Belgiumba léptetni seregeit, ha minden más mód engedésre birni a' hollandi királyt foganatlan lenne. Itt az a' közhiedelem, hogy Poroszország semmi esetre sem fogja a' francia seregek Belgiumba léptét megengedni.

A' szász rendek gyűlése dec. 17ikén fog megnyitani. — Münchenben Otto kir. hg görög királlyá neveztetése emlékére új conventiós tallérok verettek, mellyeknek előrszén Hellas (Görögország) geniusa látszik, koronát nyujtva Otto királynak, illy körül írással: Otto bajor herceg, Görögország első királya 1832. A' hátrészen a' bajor király képe látható, körül e' szavakkal: I. Lajos, Bajorország királya.

X. Károly és háznépe ideig legalább Prágában veendi lakását a' Hradschinon (halom) épült császári várban, holott azóta már maga az exkirály is meg fogott érkezni. Angoulême hgné oda már e' hónap 25dikén elindult Bécsből, miután itt a' fő nemesség, a' diplomatiái test, 's különösen az orosz császári nagy követ udvarlását több izben kegyes volt elfogadni.

SPANYOLORSZÁG.

A' király következő rendelést bocsátá az unjon nevezett belső ministerhez oct. 6ikán: Tekintvén azon hátramaradást, mellyet a' status dolgai betegségem miatt szenvednek,

nem láthatván azokhoz olly szorgalommal, millyel akarnék 's millyet a' gondviselés által gondom alá bizott népek java megkiván: ugyanazon dolgok vitelére 's elintézésére betegségem megszűntéig felhatalmazom a' királynét, igen drága és igen szeretett hitvesemet, meglévén győződve, hogy ő azon szeretetnél, mellyel irántam viseltetik 's azon kegynél fogvást, mellyel előttem hiv és nagy-lelkű jobbagyaim javára mindenkor közbenjárult, tökéletesen meg fog bizodalmannak felelni. Az ur ehez fogja magát szabni 's ezen rendeletét végrehajtás végett helyén közleni. Költ St. Ildefonsóban, oct. 6ikán 1832. kívül: Don Joseph de Cafranga-hoz.

Azon hír, hogy a' királyné amnestiát hirdetett 's az előbb (politikai vétségekért) zárva volt egyetemeket (universitas) megnyitatta, megvalósodik. — A' mult levelünkben közölt ministerium octob. 1sőjén neveztetett ki. —

Megkaptuk a' királyné által oct. 7ikén közrebocsátott amnestiae decretumot 's az universitások megnyitását érdeklő ugyanaz nappi végzést. Az első ekép szól: Megkezdvén azon magas hivatal, mellyet igen drága és igen szeretett férjem tegnap költ legfelsőbb végzete szerint reám ruházni méltóztatott, 's egyszersmind legidősb leányom, donna Maria Isabella Louise infant szerencsés születése napját a' szelidségnek 's kegyelemnek egy vonásával akarván megjelelni: közös amnestiát hirdetek a' madridi börtönökben ülő valamennyi fogolynak, 's az ország más részeiben foglyoskodók közül is mind annak, ki e' kegyelemre méltó. — Továbbá megegyezvén benne az én akaratom a' királyéval, egyszersmind parancsolom: hogy ezen kegyelemlelél alkalmazásánál mind azon esetek 's feltételek tartassanak szem előtt, mellyek az 1830 oct. 20iki végzésben foglaltatnak. Költ St. Ildefonsóban, oct. 7ikén 1832, kívül: Don Joseph de Cafrangához. — (A' másik decre-

tumot jövő levelünkben). Reménylik, hogy ezen amnestia még tágabb alkalmazást fog nyerni, 's azt és a' többi liberalis rendeleteket leginkább a' franczia követ befolyásának tulajdonítják. — Nevezetes még azon rövidség mellyel a' ministert letevő 's kinevező decretumok irattak; így a' belső ministeré ekép szól: Minekutána jónak találtam a' kegyelem- és justizministert don Francisco Tadeo Calomarde-t letenni: tetszett nekem helyébe don Joseph de Cafranga-t, a' kir. kamara titoknokát nevezni ki. A' király. —

ÉSZAKAMERIKA.

Newyorkban a' cholera sept. 1sőjén csaknem egészen megszűnt.

A' németalföldi király határozatát, mellyet Anglia 's Éjszakamerika egyesült státusai közt fenforgó határok iránti visszázkodásban bírálólág hozott, az egyesült státusok senatusa felre veté, mindazáltal újabb alkudozásokba bocsátkozni magát hajlandónak nyilatkoztatván.

Bellevilleből írják St. Louis mellől, hogy Warrior gőzhajó, melly oda aug. 10kén egy kis csapat katonasággal érkeze meg, utjában St. Pierre mellett, éppen akkor költözvén Mississippin ált a' fekete sólyom egész serege, reá tüzelt, 's néhány csajkáikat össze zuzatván, 300nál többet leölt vagy vízbe fulasztott.

Legujabb: Viceadmiral Malcolm oct. 16kán Portsmouthba visszament. Marsal Gerard 17dikén Parisha érkezett. — Irland naponkint nyugtalanabb, a' verekedések és gyilkolások itt egymást érik. — Az ifjabb Berryer-t Bloisban minden vád alól felmentették az assisek. — A' vmegyekhez ment regalist kénytelenek vagyunk a' Beob. után csak jövő levelünkben adni. —

Pénzfolyamat:

Bank-actiák	oct. 25ikén	1131	—
—	—	26ikán	1129 $\frac{1}{2}$
—	—	27ikén	1124 $\frac{1}{2}$
—	—	29ikén	1122 $\frac{1}{2}$

A' gabonának pesti piazei ára october 30dikán 1832.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legobb	középszerű	csekélyebb
Fisztabúza	140	126 $\frac{1}{2}$	113 $\frac{1}{2}$	Zab	36	35 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{1}{2}$
Rétzeres	96 $\frac{1}{2}$	93 $\frac{1}{2}$	86 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Roza	58 $\frac{1}{2}$	56	53 $\frac{1}{2}$	Köles-kása	—	—	—
Árpa	55 $\frac{1}{2}$	53 $\frac{1}{2}$	50	Kukoricsa	56	53 $\frac{1}{2}$	50

Szerkezteti Helmezy. Nyomatja Landerer,